

Annet Jongmans in het laatste deel van de orthoptie-trilogie

Een kindvriendelijk alternatief

In de december- en januari-editie van Oculus, verschenen respectievelijk het artikel 'Van patiënt naar cliënt' en 'Kinderen, ga buiten spelen!'. Daarin werd onder andere orthoptie en progressieve myopie belicht vanuit het perspectief van intramuraal orthoptist Jan Roelof Polling. In dit laatste deel van de orthoptie-trilogie is Annet Jongmans aan het woord. Annet vertelt over haar vak vanuit haar rol als orthoptist en eigenaresse van Kidzz Eyezz; een kleurrijke kinderbrillenwinkel en orthoptiepraktijk, waar kinderen met plezier naartoe gaan.

Tekst: Nadine Suintjens

Ze blijkt een oud-klasgenote van Jan Roelof te zijn, maar nadat ze de schoolbanken verliet, bewandelde Annet een heel ander pad: "Na de studie Orthoptie heb ik vijf jaar als parttime orthoptist in het Amsterdamse Slotervaartziekenhuis gewerkt. Een antwoord op de vraag waar patiënten leuke kinderbrillen konden kopen had ik destijds niet, wat het zaadje plantte om een eigen optiekwinkel te openen. Ik wilde een winkel die gespecialiseerd is in kinderbrillen en een 'alles-in-één-oplossing' op het gebied van oogzorg. Nadat ik de turbo-opleiding als opticien in Amersfoort had afgerond, opende ik in 2003 de deuren van Kidzz Eyezz." Nu veertien jaar later, is Annet nog steeds één van de weinige extramurale orthoptisten in Nederland. Waarschijnlijk omdat

– zoals in de vorige artikelen over orthoptie werd aangehaald – een orthoptische behandeling in een optiekwinkel mogelijk niet wordt vergoed. Nóg niet althans, want er is een verzoek ingediend bij het overkoepelend orgaan dat de zorgverzekeraars behartigt, om extramurale orthoptische zorg te vergoeden.

'Hulp from the heart'

Vergoeding of niet, voor Annet leek het een vanzelfsprekendheid om als orthoptist een eigen optiekwinkel op te starten. "Ik ben een ondernemer", zegt ze. "Ik kies voor de vrijheid in het bepalen met wie en welke apparatuur ik werk, en hoe mijn werkweek eruitziet. Natuur-

Annet Jongmans: "Mijn team en ik zijn meer vrienden dan verkopers."

"Zelfs de jongens en meisjes die huilend en tierend binnenstormen, kunnen soms niet wachten om hun bril op te halen."

lijk heb ik bepaalde verantwoordelijkheden, maar ik verdien mijn geld zoals ik dat het liefste wil. Ik denk dat die passie zich uit in de winkel: in onze bereidheid om ver te gaan voor klanten. Mijn team en ik zijn meer vrienden dan verkopers. Wij bieden 'hulp from the heart', en verrichten professioneel onderzoek bij kinderen in een omgeving waar niet alleen wij, maar vooral zij zich thuis voelen. Het is hier gezellig, er hangt een leuke energie en achter de balie liggen twee lieve hondjes, Stein en Jimmy, waar de kinderen dol op zijn."

Manifest versus latent scheelzien

Annet onderzoekt voornamelijk kinderen die een bril nodig hebben, kinderen met een lui oog en kinderen met latent, ofwel onderliggend scheelzien. "Bij scheelzien wordt al snel gedacht aan het cosmetische effect van een verstoorde samenwerking tussen de ogen", zegt ze. "Scheelzien is echter niet altijd zichtbaar. Bij latent scheelzien kunnen de ogen wél samenwerken, maar is de natuurlijke voorkeur van de onderliggende oogstand afwijkend. De hersenen willen graag een 'binoculair zien'. Daarom worden de ogen door een mechanische beweging rechtgetrokken, ondanks hun voorkeurspositie. Het gevolg zijn te hardwerkende ogen met allerlei klachten van dien. Bij vrijwel iedereen schijnt in lichte mate sprake te zijn van latent scheelzien, maar ik onderzoek kinderen met een oogafwijking die buiten de norm valt."

Het onderzoek

"Een uitgebreid orthoptisch onderzoek duurt ongeveer anderhalf uur", zegt Annet. "In het eerste oogonderzoek worden de oogstand en oogbewegingen vastgelegd. Daarnaast wordt de samenwerking van de ogen bepaald met behulp van stereotesten en eventueel een fusiemeting. Als er sprake is van scheelzien, meten we de scheelzienshoeken met prisma's en het Maddox-kruis, en wordt de visus vastgesteld. Na deze testen volgt een oogdruppel, die tijdelijk de accommodatie uitschakelt en de pupil vergroot. Daardoor kan in het tweede gedeelte van het onderzoek objectief de oogsterkte worden gemeten en de gezondheid van het oog gecontroleerd."

Fitness voor de ogen

Ieder orthoptisch onderzoek resulteert in een oplossing om de samenwerking tussen de ogen te verbeteren, klachten te verminderen en een optimale visus te behalen. Afhankelijk van de afwijking, kan dat in de vorm van een pleister, specifieke brillenglazen en soms een prismabril of oogspieroefeningen. Annet: "De convergentie en

"Ik wilde een winkel die gespecialiseerd is in kinderbrillen en een 'alles-in-één-oplossing' op het gebied van oogzorg."

het fusievermogen kan verstoord zijn. Bij sommigen draait het oog bijvoorbeeld naar buiten. Dan zijn de binnenspijeren te zwak om de ogen naar binnen te trekken. Anderen hebben asthenopie klachten, zoals vermoeidheid. Met die oogspieroefeningen train je de convergentie en worden de oogspieren sterker. Daardoor worden, met name bij lezen, bepaalde noodzakelijke bewegingen gemakkelijker en nemen de klachten af." Hoewel het oefenen van de oogspieren een mogelijke behandelmethode is, wordt in verreweg de meeste gevallen een bril voorgeschreven.

Progressieve myopie

Naast brillenglazen, worden bij Kidzz Eyezz onder andere zachte, multifocale contactlenzen aangehouden. Jan Roelof vertelde in 'Kinderen, ga buiten spelen!' over het voordeel van deze contactlenzen in het kader van de myopie-epidemie. Annet beaamt dit: "Het is een prettige manier om het myopiseringsproces te remmen, en heeft nauwelijks bijwerkingen. Je kunt ook een atropinebehandeling starten, maar ik vind dat de pupillen door atropine erg lang heel groot zijn. Daardoor zijn de ogen minder goed beschermd tegen schadelijk licht. 'Wat zijn de effecten op lange termijn?', vraag ik me dan af. Daarom kiezen wij voor zachte, multifocale contactlenzen."

Stein en Jimmy

In het eerste deel van de orthoptie-trilogie, werden de voordelen van een orthoptist in een optiekwinkel uiteengezet, voor zowel de optiekondernemer als het kind: er zijn nauwelijks wachttijden, en kinderen kunnen meteen een leuke bril uitzoeken. Annet voegt hier nog aan toe: "Wat ik bijzonder vind, is dat zelfs de jongens en meisjes die huilend en tierend binnenstormen, soms niet kunnen wachten om hun bril op te halen." Schijnbaar komen kinderen dus graag terug bij Kidzz Eyezz. Al was het maar om in ieder geval nog één keer de hondjes te mogen aaien. Een intramuraal orthoptist als Jan Roelof behandelt patiënten met een zeer complexe pathologie, maar Mandy Nordmann ('Van patiënt naar cliënt'), en Annet Jongmans bewijzen dat een orthoptiepraktijk in een optiekwinkel een leuk en kindvriendelijk alternatief kan zijn.

